

Predavanje Sjećanje na Viški boj: proslave, spomenici, naracije

Dana 21. svibnja 2007. održano je predavanje Sjećanje na Viški boj: Proslave, spomenici, naracije na kojem su studenti povijesti i etnologije i društvene antropologije Krešimir Bermanec, Mario Katić i Tomislav Oroz izložili rezultate projekta provedenog u srpnju 2006. godine. Projekt su financirali Odsjek za povijest, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju te Hrvatsko etnološko društvo. Svaki od kolega izložio je svoj dio projekta pa bi se moglo reći da je predavanje bilo raspoređeno na tri dijela: povijesni, etnološki dio (općenito o proslavama na otoku Visu) i problematika spomenika Viškog lava (napravljenog upravo u spomen na Višku bitku).

Pomorska Viška bitka odigrala se 20. srpnja 1866. godine, kao dio Austro-pruskog rata, između Habsburške Monarhije i pruske saveznice Italije. Naime, Italija je (osim kao pomoć Pruskoj) uvidjela mogućnost »vraćanja« bivših mletačkih teritorija koji su sada pripadali Monarhiji. Sama bitka odvila se u Viškom kanalu, a u njoj su prvi put korišteni oklopni brodovi i parobrodi (jedrenjaci s parnim motorima). Završila je pobjedom austrijske strane pod vodstvom kontraadmirala Teggethoffa iako je talijanska strana bila daleko nadmoćnija i opremljenija. Odmah drugi dan (21. srpnja) pokopani su pali borci, a njima u čast i u slavu pobjede spontano je došlo i do proslave. Sljedeća proslava ovog, prilično velikog i važnog događaja zbila se 12. svibnja 1875. godine kada je u posjet došao car Franjo Josip, a održana je i misa za poginule. Nakon toga uslijedile su proslave 1889. godine, kada je napravljena nova kosturnica, te ona 1891. itd. Spomenula bih kao važnu i godinu 1966., stogodišnjicu bitke, kada je izdana knjiga Viška bitka: povodom stote godišnjice, 1866–1966. Sljedeće su proslave bile spomenute 1996. godine, povodom 130 godina od bitke, zatim 2001. i 2006. godine. Gotovo nijedna nije bila dovoljno popraćena u medijima, a čak ni sami Višani ne pokazuju veliko zanimanje. Jedina dostojno proslavljena obljetnica bila je ona 1996. godine kada je sudjelovalo 300 pripadnika povijesne regimente, a privukla je i priličnu pozornost medija i posjetitelja.

Još bih htjela svratiti pozornost na problem spomenika Viškog lava, jer on je zapravo vrlo važan dio vezan uz bitku i Vis. Naime, u sjećanje na pale borce 1906. napravljen je spomenik lava u ležećem položaju. Ispostavilo se da postoji velika povezanost Višana sa spomenikom. O njemu su nastale legende, pisci ga živo spominju u svojim djelima, čak je napisana i pjesma o njemu (doduše, nije objavljena). No, problem je taj da su Talijani još 1916. godine original odnijeli u Livorno. Ostala je samo slika, no i ona je uništena u Drugom svjetskom ratu. Kako je original još uvijek u Italiji, 1998. napravljena je replika koja je izazvala negodovanja, jer je izrađena od plastike. Budući da replika nikako nije bila prihvaćena, 2006. godine postavljena je bolja, prihvaćenija, ali zahtjev za povratak originala i dalje stoji.

Kolege su došli do zaključka da mještani o boju i Lavu znaju najviše preko usmene predaje, ali da i ona jenjava, pa su tako mlađe generacije prilično neupućene i nezainteresirane za cijelu situaciju. To se odrazilo i jako malim odazivom i sudjelovanjem na proslavi posljednje obljetnice. Nije bilo čak ni većih obavijesti pa tako turisti koji su se tamo zatekli nisu uopće znali o čemu je riječ. Također, pripremljena je tematska izložba, a na samom otvorenju sudjelovala je šačica ljudi. U planu je objava rezultata projekta u tiskanom obliku. Nadajmo se da će projekt kolega nešto i promijeniti.

PRO TEMPORE

ČASOPIS STUDENATA POVIJESTI

Pro tempore

Časopis studenata povijesti
godina IV, broj 4, Zagreb, 2007.

Glavni i odgovorni urednik

Goran Mihelčić

Uredništvo

Martina Borovčak, Vanja Dolenc, Goran Mihelčić, Filip Šimetin Šegvić

Urednički savjet, odabir i redakтура rasprava i članaka

Maja Crnjac

Dizajn i priprema za tisak

Nela Marušić
Željka Jordan

Lektura i korektura

Martina Kovačević
Jasna Šarić

Prijevod i sažetaka na engleski jezik

Davor Šoštarić

Izdavač

ISHA Zagreb - Klub studenata povijesti

Naklada

Tiskano u 500 primjeraka

Tvrđnje i mišljenja u objavljenim radovima izražavaju isključivo stavove autora i ne predstavljaju nužno stavove i mišljenja uredništva i izdavača. Izdanje časopisa ostvareno je uz novčanu potporu Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i izdavačke kuće Profil International. Zahvaljujemo izdavačkoj kući Profil International na financijskoj potpori u tiskanju ovog broja. Časopis je besplatan.

Adresa uredništva:

ISHA Zagreb - Klub studenata povijesti, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb

E-mail:

isha.protempore@gmail.com